

STRUIKHOEVE ADVIES B.V.

T.a.v. dhr. A. Ruitenbeek

Struikweg 8

6732 DE Harskamp

Datum 19 november 2020
Kenmerk BE/2020/757/r
Uw kenmerk Email d.d. 6 oktober 2020
Auteur(s) ir. ing. D. de Boer
Collegiale toets ir. T.W.D. Schrader

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46

4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

KvK 67221904

BTW 856882999B01

IBAN NL21RABO0314240683

Quickscan Wet natuurbescherming Westenengerdijk 55 te Otterlo

Aan de Westenengerdijk 55 te Otterlo is een bedrijfsperceel met een woning, schuur, paardenstal en schaapskooi gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de schuur, paardenstal en schaapskooi te saneren. De sloopmeters zullen in de toekomst gebruikt worden voor het realiseren van een nieuwe woning op een nog niet gespecificeerde locatie op de planlocatie. Tevens zullen er kleine ingrepen plaatsvinden zoals het verkleinen van de paardenbak en het verwijderen van een inrit. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ontwikkeling en dient derhalve te worden gewijzigd van 'agrarisch' naar 'wonen'.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggend ecologisch oriënterend onderzoek is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van de planlocatie voor deze soorten in kaart gebracht.

Struikhoeve Advies B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en deze vervolgens te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en het geldende bestemmingsplan.

Onderzoeksdoelen

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van het Gelders Natuurnetwerk?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming te worden genomen, en zo ja, welke?

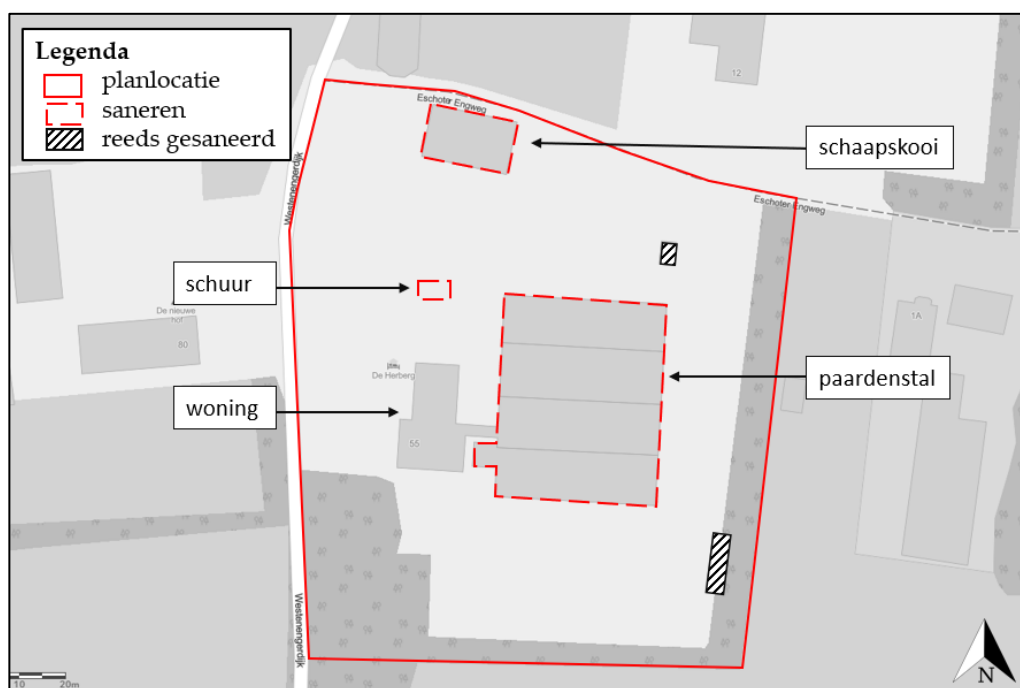
Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Westenengerdijk 55 te Otterlo (figuur 1). De planlocatie betreft een bedrijfsperceel met een woning, schuur, paardenstal en schaapskooi. De bebouwing op de planlocatie ziet er als volgt uit:

- **Woning:** de woning is opgetrokken uit stenen muren en bevat een rieten dak. Deze blijft behouden in de beoogde ontwikkeling.
- **Schuur:** de schuur is opgetrokken uit houten enkellaagse muren. Het dak betreft een golfplaten dak zonder dakbeschot.
- **Paardenstal:** de paardenstal is gebouwd ten behoeve van het houden van varkens. Ten tijde van het veldbezoek was deze ingericht als paardenstal en tevens deels ontmanteld. De paardenstal bestond ten tijde van het veldbezoek slechts uit binnenmuren, opgebouwd uit betonblokken. Het dak betreft een golfplaten dak zonder dakbeschot.
- **Schaapskooi:** de schaapskooi is opgebouwd uit betonnen muren waartegen aan de buitenzijde houten potdeksels bevestigd zijn. Het dak betreft een golfplaten dak zonder dakbeschot.

De planlocatie is grotendeels verhard en heeft een relatief hoog onderhoudsbeeld. De niet-verharde delen worden gekenmerkt door een grasveld en een paardenbak gevuld met zand. Op de planlocatie zijn tevens bomen, hagen en (tuin)planten aanwezig. Met uitzondering van een zwembad is er op de planlocatie geen oppervlaktewater aanwezig.

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van Otterlo en de direct omgeving wordt gekenmerkt door weilanden, akkers en vrijstaande bebouwing. De dichtstbijzijnde snelweg betreft de A12 op circa 9,5 km ten zuiden van de planlocatie. De Neder-Rijn is de dichtstbijzijnde grote rivier en deze is gelegen op circa 15 km ten zuiden van de planlocatie.

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Westenengerdijk 55 te Otterlo (bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 2 Fotografische indruk van de planlocatie en de directe omgeving hiervan. Links: de te saneren paardenstal. Rechts: de te saneren schaapskooi.

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi. Tevens zullen er enkele kleine ingrepen plaatsvinden zoals het verwijderen van verharding (c.q. inrit) en verkleinen van de paardenbak. Deze kleine ingrepen zullen geen negatieve invloed op beschermde soorten hebben en zijn derhalve buiten beschouwing gelaten in deze beoordeling. De functie van het perceel dient te wijzigen van 'agrarisch' naar 'wonen'.

De realisatie van een nieuwe woning op een nog niet gespecificeerde locatie is een voornemen voor op de lange termijn, er is derhalve niet als beoogde ingreep meegenomen in deze beoordeling.

Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van schuur, paardenstal en schaapskooi: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 11 november 2020 en is uitgevoerd door ir. T.W.D. Schrader en ir. ing. D. de Boer. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 12° Celsius en windkracht 0-1 (Bft).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zijn drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998, vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Bevoegdheden zijn met het ingaan van deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

(a) Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: *Vogelrichtlijnsoorten* (art. 3.1), *Habitatrichtlijnsoorten* (art. 3.5) en *Andere soorten* (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij negatieve effecten op soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten.

In de verordening Ruimte van de provincie Gelderland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland.

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ondergrondse woelmuis</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Ree</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Haas</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Tweekleurige bosspitsmuis</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Konijn</i>	<i>Vos</i>
<i>Egel</i>	<i>Meerkikker</i>	<i>Woelrat</i>

(b) Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden en het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Gelders Natuurnetwerk geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden geldt een ontheffingsplicht.

(c) Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;

- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Beoordeling (a) soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime '*Andere soorten*') geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie *soortenbescherming*). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. soorten waarvoor een ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen van beschermde vaatplanten niet bekend (NDFF 2010-2020).

De planlocatie betreft een bedrijfsperceel met een hoog onderhoudsbeeld. De planlocatie is grotendeels verhard en de niet-verharde delen bestaan voornamelijk uit frequent gemaaid grasveld en een paardenbak gevuld met zand. Er zijn geen indicaties voor de aanwezigheid van beschermde plantensoorten.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante vaatplanten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: berk, conifeer, dwergmispel, Engels raaigras, gewone esdoorn, gewone brandnetel, haagbeuk, klein knopkruid, laurierkers, paardenbloem, rododendron, roos en taxus. Op de muren van de bebouwing is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen.

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Beschermde planten stellen over het algemeen specifieke eisen aan hun milieu, zoals kalkhoudende schrale grond of stikstofarme blauwe graslanden. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, waarmee negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten derhalve kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: aardmuis, boomarter, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, edelhert, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huismuis, huisspitsmuis, konijn, moeflon, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en wild zwijn (NDFF 2010-2020). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: boomarter, bunzing, das, edelhert, hermelijn, rode eekhoorn, wezel en wild zwijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren.

Veel van de bovengenoemde soorten zijn gebonden aan gebieden met een hoge mate van 'natuurlijkheid' en weinig verstoring. Het wild zwijn, edelhert en de boomarter komen bijvoorbeeld voornamelijk voor in grootschalige bosgebieden met voldoende rust. Ook de habitat van de das kan zich in deze bosgebieden bevinden, maar de soort komt ook voor in ander soort habitat mits voldoende dekking, goed vergraafbare bodem, en groot voedselaanbod

en weinig verstoring aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument das, 2017). Op en rondom de planlocatie is geen sprake van grootschalige bos/natuurgebieden, ontbreekt voldoende dekking en vindt veel verstoring door onder andere mensen, paarden en katten plaats. Derhalve is het voorkomen van het wild zwijn, edelhert, boommarter en das op de planlocatie uitgesloten.

Het leefgebied van de rode eekhoorn bevindt zich ook vaak in bosgebieden of gebieden met veel bomen. Op en rondom de planlocatie bevinden zich meerdere bomen maar door het geringe aantal en de mate van verstoring op de planlocatie, is er geen sprake van functioneel leefgebied. Tevens vormen deze bomen geen verbinding tussen bosrijke gebieden, waardoor het voorkomen van een migratieroute uitgesloten is. Incidenteel kan de rode eekhoorn op de planlocatie voorkomen, maar er is geen nestboom aanwezig. Aangezien het voorkomen van functioneel leefgebied uitgesloten is, en er geen kapwerkzaamheden zullen plaatsvinden, is een negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling op de rode eekhoorn uitgesloten.

De kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel komen allen voornamelijk voor in kleinschalige (cultuur)landschappen met voldoende schuilmogelijkheden. De hermelijn, en in mindere mate de bunzing, hebben tevens voorkeur voor een waterrijke omgeving (Bouwens, handreiking kleine marters, 2017). Op de planlocatie vindt veel verstoring plaats door mensen, paarden en katten en zijn schuilmogelijkheden slechts in beperkte mate aanwezig. Er is geen sprake van geprefereerde landschapselementen, zoals: groene oevers, houtwallen, bosranden, boomgaarden en hoge graslandvegetatie (Bouwens, handreiking kleine marters, 2017). Ook is er geen sprake van een waterrijke omgeving. De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi. Schuurtjes, stallen, kelders en hooizolders kunnen gebruikt worden als rust- en voortplantingsplaats van marters en veelal zijn hier sporen zoals uitwerpselen aanwezig (Bouwens, handreiking kleine marters, 2017). Wegens het ontbreken van voldoende schuilmogelijkheden, ontbreken van geprefereerde landschapselementen, de mate van verharding, de mate van verstoring en het ontbreken van sporen, is het uitgesloten dat de te saneren bebouwing op de planlocatie een functie vervult voor kleine marters. De beoogde ontwikkeling (c.q. het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi) zal niet leiden tot het wegnemen van een verblijfplaats of essentiële structuur van kleine marterachtigen, waarmee een negatieve invloed op deze soorten is uitgesloten.

Gelet op het gebruik van de locatie en de afwezigheid van gunstige migratieroutes in de directe omgeving van de locatie is het aannemelijk dat functioneel leefgebied van soorten van de *Habitatrichtlijn* en niet vrijgestelde *Andere soorten* niet op de locatie voorkomt. De planlocatie heeft mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming van de provincie vallen (zie Wnb art 3.10). Effecten op beschermde zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (NDFF 2010-2020). Tijdens het veldbezoek zijn er sporen van vleermuizen aangetroffen. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als *Habitatrichtlijnsoorten* beschermd.

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (BIJ12 kennisdocument Gewone dwergvleermuis, 2017; Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). De beoogde ontwikkeling betreft enkel het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi. Er zullen geen kapwerkzaamheden plaatsvinden. Een negatieve invloed op boombewonende vleermuizen is derhalve bij voorbaat uitgesloten.

De te slopen schuur, paardenstal en schaapskooi zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie

en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur waar ze een verblijfplaats zouden kunnen vinden. Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden.

Zowel de schuur, paardenstal en de schaapskooi zijn voorzien van een golfplaten dak zonder dakbeschoot (figuur 3). De mogelijkheid van een verblijfplaats in het dak is hiermee uitgesloten.

Figuur 3 De te saneren bebouwing bevat golfplaten daken zonder dakbeschoot. (A) de schuur. (B) de schaapskooi. (C) de paardenstal.

De schuur is opgebouwd uit enkellaagse houten muren. De paardenstal was ten tijde van het veldbezoek al deels ontmanteld en bestond slechts uit binnenmuren. Aangezien bij zowel de schuur als de paardenstal een spouwmuur, en daarmee een spouw, ontbreekt, zijn er geen mogelijkheden voor vleermuizen om een verblijfplaats in de muur te vinden. Tevens zijn er ook geen andere nauwe ruimten in de schuur en paardenstal aanwezig welke een functie kunnen vervullen voor vleermuizen.

De schaapskooi is opgebouwd uit betonnen muren waartegen houten potdeksels bevestigd zijn. Tussen de betonnen muur en houten potdeksels bevindt zich een open ruimte. De houten potdeksels zijn aan de noord-, oost- en zuidzijde van de schaapskooi strak tegen elkaar bevestigd, waardoor er geen openingen zijn welke kunnen leiden naar de open ruimte. Aan de westzijde zijn 3 deuropeningen in de muur gerealiseerd waardoor de ruimte tussen de potdeksels en de betonnen muur op verschillende plekken open is komen te liggen. Tevens kieren de potdeksels op meerdere plekken aan deze zijde van de schaapskooi. Aangezien de ruimte aan meerdere zijden open is komen te liggen (c.q. rondom de 3 gerealiseerde deuropeningen, aan de bovenzijde van de muur en via kierende potdeksels), en de omgeving van de schaapskooi aan de westzijde volledig open is waardoor er geen windremmende structuren aanwezig zijn, is er sprake van tochtwerking (figuur 4 A). Tevens is de ruimte tussen de potdeksels en de betonnen muur erg groot (figuur 4 C), en prefereren vleermuizen nauwe kruipruimten. Wegens de hoge mate van tochtwerking, de grootte van de ruimte tussen de

potdeksels en betonnen muur, afwezigheid van sporen (uitwerpselen) en de hoeveelheid spinnenrag tussen de potdeksels en de betonnen muur, is cumulatief uitgesloten dat deze open ruimte gebruikt wordt als verblijfplaats door vleermuizen. Tevens zijn er ook geen andere nauwe ruimten in de schaapskooi aanwezig welke een functie kunnen vervullen voor vleermuizen.

Figuur 4 De westzijde van de schaapskooi. (A) aan alle rood gearceerde zijden ligt de ruimte tussen de potdeksels en de betonnen muur open. (B) de potdeksels kieren op meerdere plekken waardoor de ruimte tussen de potdeksels en betonnen muur toegankelijk is. (C) de ruimte tussen de betonnen muur en potdeksels is erg groot (zie vergelijk met pen).

Schuren met houten plafondbalken, zoals de paardenstal en schaapskooi, kunnen gebruikt worden als hangplaats van de gewone grootoorvleermuis. Dergelijke hangplekken zijn herkenbaar aan vleermuiskeutels en afgebeten vlindervleugels onder de hangplek (BIJ12 kennisdocument gewone grootoorvleermuis, 2017). Er zijn geen vleermuiskeutels en/of afgebeten vlindervleugels aangetroffen in de te saneren bebouwing. Daarnaast biedt de spantconstructie geen geschikte wegkruipmogelijkheden voor grootoorvleermuizen. Derhalve is het voorkomen van een verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis in de te saneren bebouwing uitgesloten.

Geconcludeerd kan worden dat de schuur, paardenstal en schaapskooi geen functie vervullen als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als vaste rust- en/of verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. De te saneren bebouwing vormt geen essentiële verbinding tussen gebieden. Het wegnemen van de te saneren bebouwing (c.q. oriëntatiestructuren) zal niet leiden tot het belemmeren of verlies van een belangrijke vliegroute of toegang tot foerageergebied, aangezien er voldoende alternatieve oriëntatiestructuren (zoals bomen en andere bebouwing) in de nabije omgeving aanwezig zijn. Derhalve heeft de beoogde ontwikkeling geen negatieve invloed op vliegroutes en foerageergebieden.

In de luwte van opgaande vegetatie of bebouwing kunnen vliegbewegingen en foerageeractiviteiten van vleermuizen plaatsvinden. Hierbij kan sprake zijn van tijdelijke verstoring van vleermuizen ten gevolge van werkzaamheden of lichtgebruik. Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. De omvang en het gebruik van een gebied alsmede de jachttechniek en prooien

verschillen per soort. Gedurende het foerageren verspreiden vleermuizen zich diffuus over het landschap waarbij veelal gebruik wordt gemaakt van bosranden, bomenlanen, oeverzones of andere structuurrijke zones. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient bij voorkeur geen verlichting te worden toegepast. Bij voorkeur de werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn wordt vleermuisvriendelijke verlichting geadviseerd.

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: bruine kikker, gewone pad, heikikker, kleine watersalamander en rugstreeppad (NDFF 2010-2020). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: heikikker en rugstreeppad.

Amfibieën leven in zowel een aquatisch (m.n. lente/zomer) als een terrestrisch (m.n. herfst/winter) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Op de planlocatie is (met uitzondering van het zwembad) geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor de aanwezigheid van aquatisch habitat op voorhand uitgesloten kan worden.

De heikikker is erg kritisch ten aanzien van zijn habitat en komt vooral voor op gebieden zoals heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland, maar ook bos en struweel. Buiten de voortplantingsperiode worden heikikker aangetroffen in hoge, dichte vegetaties zoals vochtige heide, pijpenstrootjesvegetatie, kruidenrijk vochtig grasland en sporadisch in open loofbos (BIJ12 kennisdocument heikikker, 2017). De aanwezigheid van aquatisch habitat is op voorhand uitgesloten wegen het ontbreken van oppervlaktewater, met uitzondering van het zwembad. Tevens voldoet de planlocatie niet aan de habitatomschrijving waardoor het voorkomen van de heikikker op de planlocatie volledig uitgesloten kan worden.

De rugstreeppad is een soort welke vooral voorkomt op terreinen met en hoge mate van dynamiek. Voorbeelden van geschikte terreinen zijn braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, rivierduinen, uiterwaarden maar ook vennen in heideterreinen en sloten in akker- en graslandgebieden. Door gebrek aan dynamiek in natuurgebieden is het voorkomen van de soort sterk afhankelijk van menselijke ingrepen. De soort heeft een voorkeur voor snel opwarmende, ondiepe (tijdelijke) wateren, die bij voorkeur vegetatieloos zijn. Op bouwplaatsen kan (onbewust) geschikt habitat gecreëerd worden. Regenplassen in bandensporen van zware voertuigen vormen bijvoorbeeld ideaal voortplantingswater. De planlocatie voldoet momenteel niet aan de habitateisen van de rugstreeppad door het ontbreken van oppervlaktewater (met uitzondering van het zwembad) en voldoende dynamiek. Er wordt aangeraden om tijdens de werkzaamheden maatregelen te treffen om kolonisatie van de rugstreeppad te voorkomen. De rugstreeppad is namelijk in 2020 in grote getalen op een afstand van circa 990 meter van de planlocatie waargenomen, waardoor de mogelijkheid tot kolonisatie niet uitgesloten kan worden (NDFF 2017-2020; BIJ12 kennisdocument rugstreeppad, 2017). Voor maatregelen om kolonisatie te voorkomen, zie **te treffen maatregelen**.

Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad, gedurende de terrestrische (herfst/winter) periode voorkomen binnen de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*). Negatieve effecten op beschermde amfibieën zijn derhalve uitgesloten.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: adder, gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (NDFF 2010-2020). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

De planlocatie betreft een bedrijventerrein waar paarden gehouden worden, veel menselijke activiteit plaatsvindt en meerdere katten aanwezig zijn. Hierdoor vindt er frequent en veel verstoring plaats op de planlocatie. Tevens is de planlocatie deels verhard en worden de onverharde delen gekenmerkt door kort gemaaid Engels raaigras en zand in de paardenbak. Aan de randen van het perceel zijn enkele struiken en bomen aanwezig, maar van veel structuur en beschutting is geen sprake.

Veel soorten reptielen zijn gebonden aan structuurrijk en weinig verstoord habitat. De hazelworm, bijvoorbeeld, leeft een beschut leven en bevindt zich meestal onder vegetatie of dood hout in gebieden met een dichte vegetatie (ravon.nl). De zandhagedis heeft specifieke habitatvoorkeuren en is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden (ravon.nl). De levendbarende hagedis heeft heide en hoogveen als voorkeurs habitat maar komt ook voor in open bossen, ruige graslanden, bermen van wegen en incidenteel in de duinen (ravon.nl). De vorengenoemde habitatten bevatten allen structuur en beschutting, wat op de planlocatie grotendeels ontbreekt. Van de vorengenoemde habitatten is op de planlocatie geen sprake en derhalve kan het voorkomen van functioneel leefgebied van de zandhagedis, levendbarende hagedis en hazelworm uitgesloten worden.

Ook de adder en gladde slang komen voor in gebieden met veel structuur. De gladde slang heeft, net als de meeste reptielen, een duidelijke voorkeur voor gebieden met een structuurrijke vegetatie, zoals heide en hoogveen (Creemers & Van Delft, 2009). De adder komt voor in half open tot open leefgebieden, met een rijke vegetatiestructuur (Creemers & Van Delft, 2009). De planlocatie voldoet niet aan de voorkeurs habitatten en het structuurrijke beeld en derhalve kan de aanwezigheid van functioneel leefgebied van de adder en gladde slang uitgesloten worden. Negatieve effecten op beschermde reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDDF 2010-2020). Op de planlocatie is, met uitzondering van een zwembad, geen oppervlaktewater aanwezig. Negatieve effecten op (beschermde) vissen zijn op voorhand uitgesloten.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: bosparemoervlinder, grote paremoervlinder en kommavlinder (NDDF 2010-2020).

De kommavlinder en paremoervlinder zijn beiden gebonden aan specifieke, droge en gevarieerde landschapstypen zoals duinen, heiden, schrale graslanden, blauwgraslanden en kalkgraslanden (vlinderstichting.nl). Het is daarom ook niet opmerkelijk dat de meeste waarnemingen van de bovengenoemde soorten binnen een straal van 2 km afkomstig zijn van de heideterreinen op de Veluwe (> 1 km van de planlocatie). De bosparemoervlinder heeft als habitat grazige, kruidenrijke en zonnige plaatsen in bossen (vlinderstichting.nl).

De niet-verharde delen op de planlocatie worden gekenmerkt door zand (ten behoeve van de paardenbak) en kort gemaaid Engels raaigras. Van de bovengenoemde landschapstypen is op de planlocatie geen sprake. Derhalve is het voorkomen van de kommavlinder, paremoervlinder en bosparemoervlinder op de planlocatie uitgesloten.

op de planlocatie is geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: houtduif, merel, ringmus, spreeuw en zwarte kraai.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Gedurende het veldbezoek zijn geen individuen, nesten en/of sporen aangetroffen van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nestlocatie en/of leefgebied.

De huismus broedt vrijwel altijd bij bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen, onder golfplaten, kieren/gaten in de muur en in spantconstructies. Vanuit de nestlocatie en/of vanaf een uitzichtpunt moet de huismus zijn omgeving kunnen zien. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en larven van insecten. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene struiken of heesters, plaatsen met stof en grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). De schuur, paardenstal en schaaapkooi zijn allen voorzien van golfplaten daken zonder dakbeschot (figuur 3). Tevens zijn er geen kieren/gaten in muren aanwezig welke gebruikt kunnen worden als nestlocatie. Derhalve voorzien deze gebouwen niet in geschikte nestlocaties voor huismussen en is het

voorkomen van een nestlocatie van de huismus in de te saneren bebouwing uitgesloten. Van aantasting van nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus is derhalve geen sprake.

De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Wegens het ontbreken van geschikte nestlocaties en invliegopeningen is het voorkomen van de gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten.

In de schuur, paardenstal en schaapskooi zijn geen sporen van uilen met jaarrond beschermde nesten (kerkuil en steenuil) aangetroffen. Derhalve is het voorkomen van een rust- of nestlocatie in deze bebouwing uitgesloten. Mogelijk worden de bomen op de planlocatie en de weilanden rondom de planlocatie (incidenteel) gebruikt als foerageergebied door uilen en roofvogels. Deze zullen behouden blijven binnen de beoogde ontwikkeling. Derhalve heeft de beoogde ontwikkeling geen negatieve invloed op uilen en roofvogels.

Grote gele kwikstaart broedt langs stromende watergangen in dichte vegetatie langs natuurlijke oevers of in kunstwerken als bruggen of stuwen. Voor deze soort zijn op de planlocatie geen geschikte nestlocaties of functioneel leefgebied aanwezig.

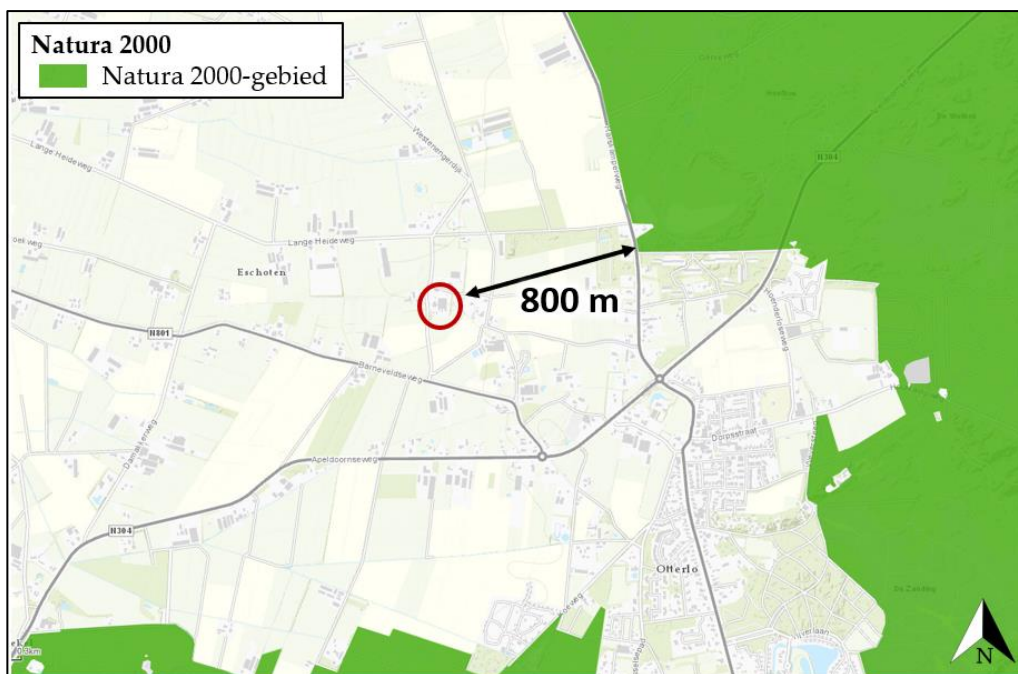
Van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nestlocaties en functioneel leefgebied is geen sprake.

Vogels - Algemene broedvogels en categorie 5 (beschermde nestlocatie gedurende broedperiode en bij ecologisch zwaarwegende redenen)

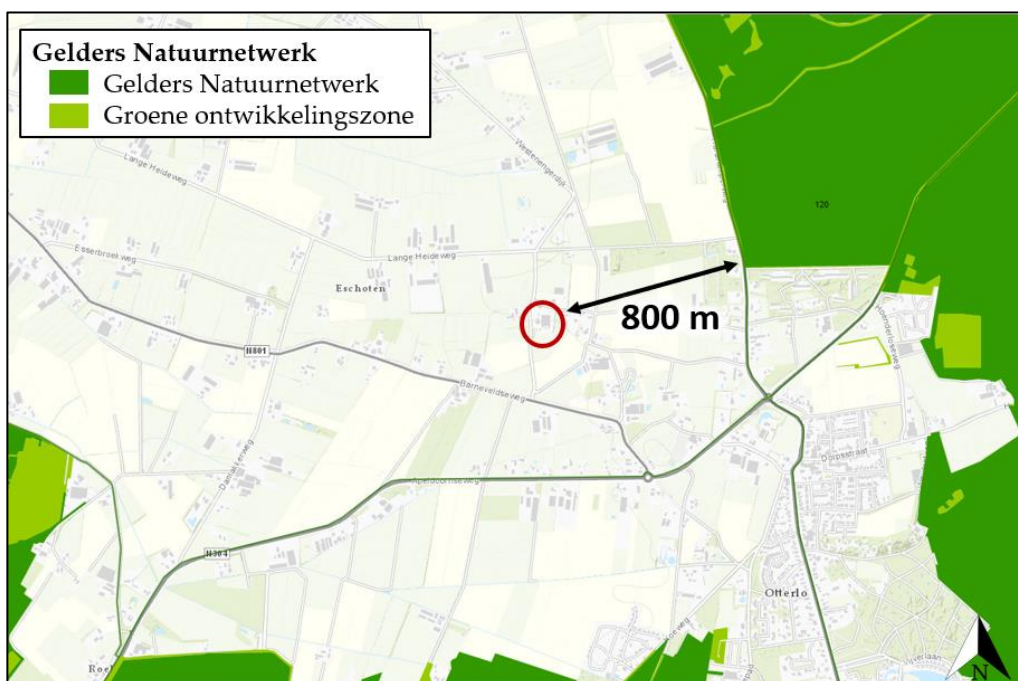
De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Beoordeling (b) gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000 en het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone. Op een afstand van circa 800 m ligt het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (figuur 5). Op een afstand van circa 800 m ligt zowel het Gelders Natuurnetwerk als de Groene ontwikkelingszone (figuur 6).

Figuur 5 De planlocatie ligt op een afstand van circa 800 m tot het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (bron: gelderland.maps.arcgis.com).

Figuur 6 De planlocatie ligt op een afstand van circa 800 m tot zowel het Gelders natuurnetwerk als de Groene ontwikkelingszone (bron: gelderland.maps.arcgis.com).

Ondanks dat de beoogde ontwikkeling buiten een beschermd gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is. Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden te beoordelen middels de AERIUS Calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten. In sommige gevallen kan op voorhand negatieve effecten ten aanzien van

stikstofdepositie worden uitgesloten, wegens de grote afstand tot stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden, een afname in stikstofemissie of een beperkte ingreep.

De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi. Gedurende de saneringsfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en transportbewegingen (het 'projecteffect').

Gezien er sprake is van een afstand van 800 m tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de beoogde ontwikkeling alleen saneringswerkzaamheden betreft, wordt op voorhand uitgesloten dat er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden. Een berekening middels de AERIUS Calculator kan derhalve achterwege blijven.

Beoordeling (c) houtopstanden

Binnen de beoogde ontwikkeling zullen geen kapwerkzaamheden plaatsvinden. Een kapmelding in het kader van de Wet natuurbescherming is derhalve niet van toepassing.

Conclusies

Samenvatting

(a) Soortenbescherming

De planlocatie heeft geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, foeragerende vleermuizen, amfibieën, insecten en broedvogels welke niet beschermd zijn (behoudens de Algemene zorgplicht) onder de Wet natuurbescherming.

(b) Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of het Gelders Natuurnetwerk. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Een AERIUS berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

(c) Houtopstanden

Binnen de beoogde ontwikkeling zullen geen kapwerkzaamheden plaatsvinden. Een kapmelding in het kader van de Wet natuurbescherming is derhalve niet van toepassing.

Tabel 2 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna en ook de verwachte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap. (a) algemene broedvogel en cat. 5 soorten, (j) jaarrond beschermde nesten, cat. 1 t/m 4 soorten.

Legenda									
Soortenbescherming - = ongeschikt + = geschikt n (nee)/ j (ja)/ m (maatregelen)	vaatplanten	grondgebonden zoogdieren	vleermuizen	insecten en ongewervelden	amfibieën	reptielen	vissen	broedvogels (a)	broedvogels (j)
Geschikt habitat <i>Vogelrichtlijnsoort</i>								+	+/-
Geschikt habitat <i>Habitatrichtlijnsoort</i>	-	-	+/-	-	-	-	-		
Geschikt habitat <i>Andere soort</i>	-	+/-		-	-	-	-		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Gebiedsbescherming	afstand		effecten			nader onderzoek			
Natura 2000	800 m		geen			n.v.t.			
Gelders Natuurnetwerk	800 m		geen			n.v.t.			
Groene ontwikkelingszone	800 m		geen			n.v.t.			
Houtopstanden	aanwezig		kap			melding			
Struiken	ja		nee			n.v.t.			
Bomen	ja		nee			n.v.t.			

Uitvoerbaarheid

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot overtreding van soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden in het kader van de Wnb. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen, rugstreeppadden en algemene broedvogels (in het kader van Algemene zorgplicht). Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

Conclusie

Het saneren van de schuur, paardenstal en schaapskooi aan de Westenengerdijk 55 te Otterlo is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

Vervolgstappen

- De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden (soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden). Derhalve is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- Voor rugstreeppad dient het terrein gedurende de ontwikkeling ongeschikt gehouden te worden (bijv. aanbrengen puinbed, voorkomen ontstaan puinhopen, egaliseren terrein e.d.). Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te houden moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen (zie **bijlage 2**).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (medio maart t/m medio juli). Als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.

Natuurinclusieve maatregelen

De gemeente Ede hecht veel waarde aan het behouden en vergroten van de biodiversiteit (zie **bijlage 3**). Voor het behouden en vergroten van de biodiversiteit aan de Westeningerdijk 55 te Otterlo kan gedacht worden aan het nemen van de volgende maatregelen:

- Op de planlocatie zijn spreuwen waargenomen. Deze soort kan profiteren van maatregelen waarbij nieuwe nestlocaties aangeboden worden. Derhalve wordt aangeraden om in de nieuwe situatie nestkasten voor spreuwen te realiseren.
- Het aanplanten van nieuwe groenstructuren.
- Het verder reduceren van de hoeveelheid verharding.

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Heikikker *Rana arvalis*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Zandhagedis *Lacerta agilis*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Bouwens, S., 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Rapport Zoogdiervereniging i.o.v. provincie Noord-Brabant.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.gelderland.maps.arcgis.com
www.natura2000.eea.europa.eu
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.zoogdiervereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie B.V.,
ir. ing. D. de Boer
Auteur

Blom Ecologie B.V.,
ir. T. W. D. Schrader
Collegiale toets

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Ecologie rugstreeppad
Bijlage 3 Behoud van biodiversiteit

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46A - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De paardenstal welke gelegen is op de planlocatie aan de Westenengerdijk 55 te Otterlo.

Figuur 2 De schuur welke gelegen is op de planlocatie.

Figuur 3 De paardenbox waarachter de schaapskooi gelegen is.

Figuur 4 De schaapskooi welke gelegen is op de planlocatie.

Bijlage 2 Rugstreeppad

Herkenning

De rugstreeppad (*Epidalea calamita*) is een middelgrote pad met een lengte van circa 4,5 - 7 cm. De pad heeft vrij korte poten en heeft op de rug een karakteristieke lichtgele lengtestreep. Verder is de rug grijsbruin met groenige vlekken en heeft de buik een lichtgrijze kleur met grijszwarte vlekken. De ogen zijn geelgroen en hebben een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwtjes door een paars/blauwe verkleuring van de keel. Gedurende het voortplantingsseizoen is tijdens de kooractiviteiten een typische en harde roep te horen die over een afstand van 1 - 3 km is waar te nemen (Creemers & Van Delft, 2009). De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 cm lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlak en soms een streep over de rug (Diepenbeek & Creemers, 2006).

Figuur 1 Determinatie kenmerken van de rugstreeppad.

Gedrag

De rugstreeppad is een typische pioniersoort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Veranderingen in weersomstandigheden als vocht en temperatuur vormen in sterke mate een sein voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief. Bij het koloniseren van nieuwe gebieden kunnen jonge rugstreeppadden afstanden tot wel 5 km afleggen (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017). De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. De voortplanting vindt plaats in de periode april - september met een hoogtepunt rond half april - mei. Het vaststellen van aan- of afwezigheid van rugstreeppadden kan middels drie gerichte (avond)veldbezoeken in de periode 15 april – juli (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Habitat en verblijfplaatsen

De geprefereerde habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamische omgeving met vergraafbaar zand of fijne grond. De verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderverdeeld in voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. De voortplantingshabitat is aquatisch en na de voortplanting zijn rugstreeppadden hoofdzakelijk op het land te vinden. Het functionele leefgebied bestaat ook uit het gebied tussen deze habitats (migratieroutes).

De eitjes worden afgezet in veelal tijdelijke, ondiepe en wateren zonder vegetatie, waar weinig tot geen sprake is van concurrentie of predatie. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer en- en winterlocaties bevinden zich op het land in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreeppad bestaande (muizen)holletjes, graaft deze zich in de bodem of kruipt de rugstreeppad onder materialen als: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor de winterhabitat is dat deze locatie vorstvrij dient te zijn.

Populatieomvang

Rugstreeppadden verspreiden zich in diverse richtingen waardoor de minimale populatieomvang en bijbehorend oppervlakte voor de gunstige staat van instandhouding locatiespecifiek is. Als vuistregel wordt gehanteerd dat een gezonde populatie uit minimaal 100 - 200 dieren bestaat en dat deze in verbinding staat met andere populaties (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Voorkomen kolonisatie

Doordat de rugstreeppad een typische pioniersoort is en een dynamische omgeving met vergraafbare grond prefereert, kan snel spontane kolonisatie van de soort in een braakliggend gebied of bouwterrein ontstaan. Om kolonisatie van rugstreeppad te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen. Deze maatregelen bestaan uit het ongeschikt dan wel ontoegankelijk houden van het plangebied. Het ongeschikt houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat zo min mogelijk vergraafbaar zand gebruikt of opgeslagen wordt binnen het bouwterrein. Bij het bouwrijp maken van het perceel dient het zand direct geëgaliseerd te worden. De aanleg van een zanddepot moet voorkomen worden. In de voorjaars- en zomerperiode zorgen dat er geen kleine poelen ontstaan waar rugstreeppadden eieren kunnen leggen. Diepe rijsporen van machines kunnen al voldoende diep zijn als voortplantingswater voor rugstreeppadden (figuur 2).

Figuur 2 Bij hevige regenval kunnen ontstane geulen gevuld worden met water. Deze tijdelijke poelen zijn uitermate geschikt voor de rugstreeppad. Het ontstaan van deze geulen dient te allen tijde voorkomen te worden.

In de najaar- en winterperiode moet gezorgd worden dat er geen overwintering van rugstreeppadden kan optreden. Voldoende vergraafbaar zand (zanddepot) kan gebruikt worden voor overwintering. Ook stenenstapels, houtstapels of andere vorstvrije structuren (onder een bouwkeet bijvoorbeeld) kunnen gebruikt worden voor overwintering. Dergelijke structuren dienen weggehaald te worden buiten de overwinteringsperiode van de soort. Het ontoegankelijk houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat voorzieningen worden geplaatst waardoor rugstreeppadden het plangebied niet kunnen bereiken. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond (figuur 3). De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen.

Figuur 3 Een incorrect geplaatst amfibiescherm (links). Een correct geplaatst amfibiescherm (rechts). Deze dient minimaal 10 cm ingegraven te zijn.

Bijlage 3 Behoud van biodiversiteit

De Wet natuurbescherming is gericht op het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Voor een bepaald aantal soorten flora en fauna gelden specifieke regels die gericht zijn op bescherming. Het betreft soorten die vanuit Europese wetgeving en verdragen beschermd zijn (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten) en nationaal beschermde soorten (in de Wet Nb 'overige soorten' genoemd). Vorengenoemde soorten worden beschermd middels verbodsbepalingen welke zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet Nb. Voor alle andere niet specifiek beschermde soorten of soorten waarvoor vrijstelling geldt is de algemene Zorgplicht van toepassing.

Toetsing aan Wet Natuurbescherming

Bij ruimtelijke ingrepen wordt getoetst of de beoogde plannen leiden tot aantasting of verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied van beschermde soorten, aantasting van beschermde gebieden en/of beschermde houtopstanden. Of anders geformuleerd: leiden de ingrepen tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Indien daar (mogelijk) sprake van is dient een soortspecifiek onderzoek te worden uitgevoerd en/of een ontheffing van de Wet Nb te worden aangevraagd. Een ontheffing wordt verleend als de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, er sprake is van een wettelijk belang en de desbetreffende soort voldoende kan worden gefaciliteerd tijdens en na de ingreep. Voor de niet beschermde soorten worden veelal enkele (algemene) mitigerende maatregelen voorgeschreven om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen.

De gemeente Ede: behoud van biodiversiteit

Het doel van de Wet natuurbescherming is het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Toetsing aan de Wet Nb vindt vaak plaats binnen het abstracte juridische kader (wel/geen overtreding verbodsbepalingen). Deze strikte interpretatie van de Wet natuurbescherming doet conform de ambitie van de gemeente Ede tekort aan het doel van de wet. Biodiversiteit is namelijk meer dan alleen beschermde soorten, dit betreft het gehele ecosysteem met alle niet beschermde en beschermde natuurwaarden bij elkaar. Bij het toetsen van ecologisch onderzoek (quickscans flora en fauna) handelt de gemeente vanuit deze visie. Concreet betekent dit het volgende:

1. Ruimtelijke ingrepen mogen niet strijdig zijn met de Wet natuurbescherming (overtreding verbodsbepalingen)
2. Voorafgaand aan de ingreep dient beoordeeld te worden welke werkzaamheden strikt noodzakelijk zijn en welke ecotopen behouden kunnen blijven. Mogelijk kan door fasering in tijd en ruimte voor flora en fauna belangrijke elementen behouden blijven of in mindere mate worden aangetast (ongeacht of deze een relevante functie hebben voor beschermde soorten).
3. Vaak kunnen in de nieuwe situatie (eenvoudige) maatregelen worden getroffen die meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Het natuur-inclusief ontwerp van nieuwe gebouwen (met bijv. voorzieningen voor vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil), extensief beheer, de aanplant van bomen, struiken en kruidachtige soorten, het plaatsen van nestkasten en de aanleg van takkenrillen.

Toetsing door Blom Ecologie B.V.

In opdracht van de initiatiefnemer toetsen de gecertificeerde en deskundige ecologen van Blom Ecologie B.V. of de voorgenomen ingrepen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Advies met betrekking tot het behoud van zoveel mogelijk ecologische waarden en meerwaarde in de nieuwe situatie maken geen integraal onderdeel uit van de toetsing aan de Wet natuurbescherming. Aangezien de gemeente Ede hier impliciet aandacht voor vraagt adviseren wij u om een of meerdere maatregelen uit onderstaande tabel te treffen.

Maatregel	Toelichting
Behoud bomen, struiken en struweel	Is het verwijderen van bomen, struiken, hagen en struweel noodzakelijk om uw plannen tot uitvoer te brengen? Overweeg een alternatieve uitvoering of inpassing om zoveel mogelijk groen te behouden. Veel zoogdieren, insecten en vogels hebben baat bij het behoud van vorengenoemde elementen. Met name oude bomen met holtes zijn in de regel waardevol.
Toegang tot gebouwen behouden of creëren	Gebouwen die behouden blijven of nieuw gebouwd worden kunnen verblijfplaatsen gaan bieden voor een breed scala aan diersoorten. Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in een luchtsponw, krappe dakruimte of achter gevelbetimmering. Huismussen nestelen in de dakruimte onder de dakpannen. Huiszwaluwen maken nestkommen onder witte overstekken en windveren.
Aanleg of behoud onverharde paden en wegen	Veel dieren nemen een stofbad om zich te ontdoen van parasieten. Een dergelijk stofbad wordt veelal gebruikt in of nabij verharde wegen die bestaan uit zand en puin. Overweeg het behoud of aanleg van onverharde terreindelen.
Plaatsen nestkast steenuil of kerkuil	Het buitengebied van de gemeente Ede is belangrijk leefgebied van de steenuil en kerkuil. Beide soorten maken gebruik van kleinschalig agrarisch landschap bestaande uit (oude) schuren, erven, hagen, tuinen en andere structuurrijke elementen. De nestkast van de steenuil kan worden geplaatst op rustige plaatsen aan de buitenzijde van gebouwen en in bomen. De nestkast van kerkuil kan worden geplaatst in hoge(re) donkere gebouwen.
Aanleg of optimalisatie vijver, poel of natuurvriendelijke oeverzone	Amfibieën, insecten, zoogdieren en vogels zijn gebaat bij oppervlaktewater. Oppervlaktewater wordt gebruikt als drinkwater, ten behoeve van voortplanting, als leefgebied en als foerageergebied. Jaarlijks onderhoud van een vijver en poel is belangrijk om het functioneren te waarborgen. Naast de aanleg van een waterpartij is de optimalisatie van een vijver, poel of oever mogelijk. Veel (kleine) diersoorten zijn gebaat bij flauwe begroeide oevers, dergelijke oevers bieden geschikt leefgebied en bevorderen in- en uittreedmogelijkheden.
Aanleg bloemrijke borders	Om de diversiteit aan vlinders en overige ongewervelde te verhogen kan ervoor gekozen worden om de borders van tuinen te beplanten met inheemse bloemdragende kruiden en struiken. Tevens kan de aanplanting van enkele fruitbomen een dergelijk gewenst resultaat behalen. Het gebruik van exotische en uitheemse soorten wordt afgeraden, omdat inheemse soorten vaak gebonden zijn aan in Nederland voorkomende vaatplanten.
Aanleg takkenrillen/composthoop	Het snoeiafval en organisch materiaal (GFT) kunnen worden verwerkt in takkenrillen en een composthoop. Takkenrillen of -hopen zijn geschikte verblijfplaatsen voor kleine fauna. Dit geldt eveneens voor composthopen waar met name insecten, muizen en amfibieën van profiteren. Veel van deze kleine fauna vormen (stapel)voedsel voor andere soorten in de voedselketen.